

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ

МНОГО РАННО УТРО

chitanka.info

Колата дойде по каменистия път между хълмовете и спря на брега. Малкият дебел човек на кормилото угаси мотора и като се повдигна на седалището, измъкна под себе си измачкан пакет цигари. Другият седеше неподвижен на мястото си и гледаше през стъклото близката гора. Тук беше съвсем тихо, но там дъбовете свиреха с върховете си и вятърът отнасяше звуците към тъмното небе. Нямаше какво повече да правят в колата, малкият издърпа ръчната спирачка и започна непохватно да се измъква навън.

Тревата беше суха и хлъзгава, тук-там по оголената почва се белееха варовити камъни. С такива камъни бе покрито и дъното на езерото и в тях често се закачваха въдиците им, когато хвърляха с тежест. Малкият отвори багажника, колата зина срещу небето с металическите си челюсти. Извадиха брезентовите калъфи, двете раници и живарника. Над хълмовете духаше вятър, но долу беше съвсем спокойно и се носеше дъх на застояла вода. И влажният живарник миришеше на тая вода, на водорасли и риба. Бързо се развиделяваше.

Те тръгнаха към езерото, но след няколко крачки високият спря и погледна нагоре. Колата изглеждаше силно килната напред, в предното ѝ стъкло светеха червеникавите отражения на небето.

— Трябваше да я подпреш с камък — каза високият.

Малкият бавно слизаше надолу, като тътреше краката си.

— Няма смисъл — каза той. — Тя е на скорост...

— Ти виждал ли си тия скорости? — попита високият.

— Не съм... Но знам, че държат...

И високият обърна гръб на колата. В здрача кафявото му лице изглеждаше черно.

— И все пак трябваше да я подпреш — каза той. — Така я държиш в напрежение.

Нисичкият замълча. Той мислеше, че неговият оркестрант говори тъй само когато е пиян, но сега беше съвсем трезвен. Стъпките зад гърба му олекнаха, защото високият се бе отклонил встрани. В тоя миг нещо се скъса там горе в жилавия гръбнак на вятъра, той изведнъж падна ниско като хвърлена мрежа. Дъбовата гора вече не пееше, но езерото затрептя в безброй тръпки, сякаш бе усетило приближаването на хората. Миризмите се размесиха, високият стоеше край водата с притворени очи и поемаше всичко. Сега долу, в зеления здрач на

дъното, и рибите неспокойно трепкаха с коравите си перки, усетили за пръв път приближаването на деня, на живота и болката.

Отвориха калъфите и приготвиха двете въдици. Сложиха як найлонов конец, защото тук рибата беше едра. Високо по насрещния бряг, изрязана на небето, се движеше безшумно черна каруца. Допрели в здрача изстиналите си колене, поливачите пътуваха към помпената станция.

— Ще ми наденеш ли червей? — попита малкият.

— Добре, дай — каза високият.

Той отвори кутията кубинско инстантанео. В калаената белота, размесени с пръст, мърдаха лениво земните червеи. Между коравите му пръсти те изведнъж оживяха и се заизвиваха като метални пружинки. Вятърът браздеше езерната повърхност и той си говореше сам, без да помръдва изпръхналите си устни.

— Потърпи, червейче, потърпи! — говореше той. — Не ме лъжи, знам, че не боли много... Мене ме болят повечко работи... Даже понякога и зъбите ме болят, макар да са изкуствени.

Надяна втори червей. Набождаше ги почти през средата и оставяше свободни двата им края. Живият възел конвулсивно се гърчеше, струваше му се, че чува едва доловими, слаби писъци.

— След малко идва хубавото — говореше той. — Ще ви пратя във водата, на дъното... Сега там е зелено и непрогледно като в бутилка бира... Ти ще лежиш на чистото дъно и няма да усещаш никаква болка, докато дойде твоята риба...

— Хвърляй! — каза той на другаря си.

После надяна своите червеи и се изправи край тъмната вода. Тук нищо не му пречеше на замахането. Бамбуковият връх бръмна като гигантско насекомо, оловото излетя. След малко се чу дълбок, глух звук, бликна вода, сивият гръб на езерото едва забележимо потрепери. Той държеше между пръстите си края на кордата и вече не беше човек, а вода и дъно на езеро. По опънатия конец идваха слаби импулси, които стигаха до сърцето му. Усещаше всичко и всичко виждаше — подводните течения, камъните, горчивата трева, която рибите отминаваха. Той чакаше.

Рибата усети твърдия удар на оловото и се стрелна по звука. Но когато наближи, тя внезапно спря. Имаше вид на същество, което дълбоко размисля — без да примигне, като размахваше леко

прозрачните си плавници. Много малко работи за ядене имаше на това дъно, а тя виждаше отлично грозда от червеи. Като постоя така няколко минути, рибата отново приближи.

Човекът, който държеше кордата, усети нейното движение. Никой освен него не би усетил. Рибата налага внимателно стръвта, без да затваря челюсти. Червеят гъделичкаше бялото ѝ небце, водата около нея се съсирваше. След това внезапно затвори челюсти, усети остро боцкане и силно потегли назад.

Мъжът на брега дръпна спокойно пръчката, тънкият ѝ връх се огъна. Без да бърза, той започна да върти макарата. Рибата се преместваше на другия край на кордата, куката се забиваше все по-дълбоко. Тя беше млада риба, не знаеше как да се бори. Неизмеримата сила я теглеше все по-нагоре и по-нагоре, там, където водите бяха прозрачни и леки. Тя обичаше тия весели води, но сега смътно усещаше в тях своята гибел.

Човекът видя тъмния ѝ гръб под повърхността на водата. Трябваше да наклони малко пръчката, но не можеше да откъсне нито за миг погледа си от рибата. Тя идваше бързо към него и след малко се показва цялата над водата — с кръгли от ужаса очи и побелели устни. Идваше стремително, неотменимо, покорно. Едва когато докосна брега, тя подскочи с последни сили, но човекът с бързо движение я изхвърли на сухо.

Сега той я гледаше — спокойно и със съжаление. Беше много красива риба, ясните ѝ багри показваха, че е влюбена. Може би затова така покорно и зашеметено се бе оставила да я измъкнат на брега. Не, не беше дошъл още нейният смъртен час. Преди това трябваше да опита робството. Той я пхна в живарника, потопен във водата, и отново се залови за своите червеи.

— Интересни са тия глупачки — каза малкият. — Нима не виждат, че червеят виси на кука?...

Високият отново хвърли въдицата.

— Много добре виждат — каза той. — И знаят...

Малкият го погледна недоверчиво:

— А тогава защо така идиотски кълват?

— И хората вършат същото — каза високият.

Конецът легна нагънат върху водата. Високият обра излишната дължина и отново сложи коравия си пръст върху пулса.

— Да, същото — повтори той. — Когато изяждат пиле или изпушват цигара, те правят крачка към своята смърт.

Малкият човек не отговори, тая мисъл не му хареса. И все пак беше вярна, по дяволите. Най-добрият начин да се отдалечиш от смъртта е да легнеш до прага ѝ. Той каза това.

— Има само един начин да се спасиш от смъртта — отвърна високият равнодушно. — Да ѝ обърнеш гърба си.

В тоя миг малкият човек усети как кордата се опъна. Той засече рязко, но конецът увисна празен.

— Бързаш! — каза тихо високият. — Трябва да имаш търпение, да изчакаш...

Да, лесно е да се каже. Може да има търпение човек, който не се вълнува. Но малкият се вълнуваше. Това вълнение го будеше нощем и го караше да блъска колата по лошите пътища. Не, не рибата — вълнението. Той усещаше как след всяка изминала година то го напуска все повече и повече, макар да беше още млад. Напускаше го и не се връщаше при него, макар да му бе необходимо като въздуха. Жените вече не го вълнуваха, той можеше да ги изчаква докрай. Оставяше ги да захаят дълбоко, теглеше ги към себе си бавно, с пресметлива наслада. В това се състоеше цялото удоволствие от играта, всичко друго му беше еднакво. Той се беше преситил, сърцето му беше равнодушно. Но рибите го вълнуваха, затова му бягаха една по една.

Високият хвана четири риби, малкият — нито една. Четвъртата беше съвсем различна.

— Това е лин — каза високият. — Блатна пъстърва. Изглежда, че ѝ прави удоволствие да се въргаля в тинята.

Той я беше откачил от куката, но все още я държеше в ръцете си. Изглеждаше чиста и прилична риба.

— Кротка е — измърмори високият. — И не особено придирчива. Да ти я дам ли?

— Не, не ми трябва! — каза обидено другият.

— Знам какво си мислиш за мен... От един посредствен музикант може да стане добър рибар. Но не и от един талантлив диригент...

— Не позна — каза малкият. — Никога не мисля за тебе...

— Мислиш — каза високият. — Снощи например си мислил...

— Да, мислех дали ще намериш добра стръв...

— Мислеше да ме поканиш тая вечер някъде... С онова момиче, с което ме видя снощи пред операта.

— Така ли? — усмихна се едва забележимо малкият. — Е, добре — каня те...

— Много си любезен — каза високият. — Но ще дойда сам... Това момиче е моя племенница... Дъщеря на сестра ми...

— М-да! — измърмори озадачено малкият. — Мисля, че не е фатално...

— Може да стане... Особено, ако те видя с нея някъде.

Малкият се засмя и в тоя миг рибата силно потегли. Високият веднага разбра, че това е много голяма риба. Той остави своята въдица и приближи. Рибата бясно дърпаше, малкият навиваше макарата с разтреперани пръсти.

— Отпусни малко! — каза спокойно високият. — Но махни контрата по-напред.

Малкият го погледна уплашено и махна контрата. Макаратата изсвистя, опънатият конец блесна като искра, след това се отпусна.

— Вдигни пръчката!... И намотай!... Дръж рибата в постоянно напре...

Той не се доизказа, но малкият много добре го разбра. Той вдигна отново пръчката, върхът ѝ силно се огъна. Като отпускаше и намотаваше макарата, малкият влачеше рибата метър по метър към брега. Изправен край водата, високият навъсено мълчеше, но очите му виждаха всичко. Рибата бавно се предаваше. Инстинктът я теглеше надолу към дълбините, но болката я спираше. Трябваше да прежали тази болка, глупачката. Трябваше да се мушне в някой от подводните храсти. Тогава кордата ще се заплете и ще се скъса. Но рибата идваше все по-близо и по-близо и най-сетне той я видя. Беше наистина много голяма риба, от първите, които бяха пуснати в това езеро. Само в един миг пред очите му се бялна гладкият ѝ корем, но тя не успя да се изхвърли над водата и да скъса кордата. Малкият наистина умееше да я държи в напрежение.

Тя стигна съвсем до брега, но високият все тъй мълчеше. Сега оставаше най-трудното. Малкият потегли силно, рибата излетя над водната повърхност, кордата се откъсна. Високият смяташе, че тя ще падне обратно във водата, но рибата тупна на самия бряг. Докато

чакаше какво ще се случи, малкият като бесен се хвърли върху нея. Все пак рибата успя да се изплъзне от ръцете му и падна във водата. Малкият направи втори скок — още по-настървен. Колкото и да бе силна и хлъзгава, той успя да я сграбчи в прегръдките си и излезе с нея на брега. Лицето му бе бяло като рибешкия корем, зъбите му чаткаха. Като измина десетина крачки, той тържествено я остави на земята. Дрехите му бяха съвсем мокри.

— Какво чу-довище! — възкликна той дрезгаво.

Сега и рибата лежеше неподвижно на брега и тежко дишаше. Люспите ѝ блестяха, в ципата на очите ѝ се отразяваше зеленото небе, което тя не виждаше. Високият мълчеше. Наистина отдавна не беше виждал такава голяма риба.

— Намокри часовника! — каза той най-сетне.

— Не, нищо! — трепна малкият. — Това е „Сима“ — херметик...

— Нищо не е херметик — отвърна високият.

Но малкият не откъсваше алчния си поглед от рибата.

— Ти не си хващал толкова голяма! — възкликна той. — Бас държа, че не си хващал...

Рибата удари с опашката си белия камък. Беше уморена и отчаяна в тоя миг. Въздухът я задушаваше, блясъкът на небето слепеше очите ѝ.

— Хващал съм — каза високият. — Много по-голяма съм хващал.

— Да, но тук такава не си...

— Хващал съм и такива... Но съм ги пускал след това.

— И си ги пускал? — запита подигравателно малкият. — Я повтори!...

— И ти ще я пуснеш — отвърна високият. — Тя е майка...

Малкият го погледна ядосано.

— Какво, като е майка! — каза той грубо. — Ти да не си ѝ син!...

— Може би... Всички сме излезли оттам — каза високият и посочи езерото, което се огъваше възбудено в краката им.

— Тая няма да стане! — кресна малкият. — Чуваш ли какво ти казвам?

— Ще я пуснеш!... Иначе надзирателят и без туй ще ти я вземе...

— Аз ще я скрия в багажника...

— Няма никъде да я скриеш!

Сега те се караха като две големи сърдити деца. Рибата отново се размърда. Белият ѝ отпуснат корем бе порозовял от утрото.

— Виждаш ли? — каза високият. — Пълна е с хайвер. Наесен аз сам ще ти позволя да я скриеш...

— Какво ме интересува нейният хайвер! — крещеше малкият. — Тая риба е моя... Аз съм я хванал...

Високият го погледна намръщено, после се наведе и взе рибата. Но другият веднага се нахвърли върху него като малко побесняло кученце. Все пак високият беше много по-силен, той го изтласка грубо и с бързи стъпки се отправи към езерото. Рибата тежко плесна в червената вода. Той я видя как удари мощно с опашката си и като луда се понесе към дълбините. Езерото блестеше, водата танцуваше, тежкото червено слънце висеше над дъбовата гора.

Високият отново отиде при своята въдица. Двамата дълго време мълчаха. Само от време на време се дочуваше тихото ручене на макарите.

— Ще ми платиш за това! — каза най-сетне малкият. — Добре го запомни!...

— Не си толкова страшен...

— Ще видим — каза малкият.

— И какво?... Ще ме уволниш ли?

— Няма да е толкова мъчно — каза той. — И без това от твоята дяволска флигорна не излиза нищо друго, освен воня на ракия... Просто се чудя как все още те държат!...

— А аз не се чудя — каза високият. — За да ти вадя червейчета и попови прасета... И да ви пея вечер по масите...

— Можем да минем и без тебе — каза малкият отмъстително.

Високият не отговори. Той разбираше, че сам си е виновен. Сам го бе научил как да изтегли рибата. Нямаше да я изтегли, ако не знаеше как да я държи в напрежение. А сега знаеше. Щеше да знае винаги...

Лек шум го накара да се обърне. Горе, на хълма, колата се бе освободила някак от своите механизми. Той я видя как се поклати и бавно тръгна надолу. Той мълчеше. Колата все повече усилваше хода, но се движеше безшумно, като призрак. Той виждаше как се устремява към гърба на малкия диригент, но мълчеше. В тоя миг имаше вид на ягуар, който се стрелва към плячката си.

— Бягай! — изкрещя високият.

Малкият се обърна. Лицето му се вкамени, той замръзна на мястото си. Колата го блъсна в гърдите, мина през него и влезе в езерото. След малко над водата остана само зеленият ѝ покрив.

Високият въздъхна тежко и разтърси глава.

— Гледай си въдицата! — каза той.

Наистина малкият диригент така се бе унесъл в беса си, че бе забравил съвсем въдицата. Той нервно я дръпна. Високият разбра, че отново се бе хванал едър екземпляр. Не беше толкова едър като другия, но все пак едър. Вървеше му на това животно.

Не, не му вървеше — рибата се откачи. Може би не беше толкова лесно да се държи една риба в напрежение. Много по-трудно, отколкото кола или флигорнист от оркестър.

— Слушай, иди подпри колата! — каза след малко високият.

— Това не е твоя работа!...

— Иди подпри колата, ти казвам!...

Малкият го погледна уплашено. Видът му беше наистина страшен.

— Ти си един невъзможен глупак! — каза той.

И без да чака да го канят още един път, бързо се заизкачва по хлъзгавата трева. Горещата килната на една страна, го чакаше колата му.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.